

Onzekerheidstolerantie

Bij het schrijven van dit redactioneel was het onzeker of we in Nederland inmiddels de top van de derde coronagolf hadden bereikt. Wat in de hele coronacrisis al speelde – en ook nu – is dat er door overheid en politiek weinig tot niet verder werd gekeken dan de besmettingscijfers. Voor alle duidelijkheid: de meeste maatregelen om de druk op de zorg te verminderen, zijn gerechtvaardigd. Maar zoals Maurice van den Bosch (lid van de raad van bestuur van het OLVG te Amsterdam) met enige regelmaat liet horen: de coronacrisis is meer dan een medische crisis. Dat vereist een bredere kijk, durf en maatwerk. Al na anderhalve maand coronacrisis, begin mei 2020, adviseerde ook de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving om breder te kijken en te kiezen, in het rapport *(Samen)leven is meer dan overleven*.

Wat echter vooral is gebeurd, is dat er een collusie tussen overheid en burgers heeft plaatsgevonden, vergelijkbaar met wat door Anne-Mei The werd geconstateerd in de communicatie tussen longkankerpatiënten en hun zorgverleners: een inkrimping van de werkelijkheid tot de korte termijn, waarbij beide partijen niet verder keken dan de volgende uitslag, het volgende ziekenhuisbezoek en de volgende behandeling. Daarmee werden de onzekerheden die met de lange termijn samenhangen, de existentiële vragen, uit beeld gehouden en bezworen. Omgaan met een crisis die zo alomtegenwoordig is, vraagt echter een bredere kijk, een ruimer perspectief, een verhaal voor de lange termijn.

Besluiten die op de korte termijn zijn gericht, hebben bovendien wel degelijk invloed op de lange termijn. Waar tijdens de eerste lockdown nog allerlei beschouwingen verschenen, waarbij auteurs zich afvroegen of de crisis niet een nieuwe fase in de geschiedenis inluidt en of er ingrijpende maatregelen moeten worden genomen die het klimaat (en dus de komende generaties) beschermen, nu lijkt dit perspectief vrijwel verdwenen. Mensen willen terug naar normaal, naar wat vertrouwd is, en liever niet geconfronteerd worden met dit soort vragen, waarop ook geen pasklare antwoorden te geven zijn. Het lijkt of de onzekerheidstolerantie is afgenomen.

Uit archeologisch onderzoek komt naar voren dat het sedentair worden van de mensheid gestimuleerd en mogelijk gemaakt is door verhalen en mythen die herhaald werden op speciale monumentale plekken. Verhalen over hoe mensen binnen en tussen de generaties kunnen samenleven. Verhalen die oriëntatie in tijd en ruimte bieden, verhalen die van transcendente aard zijn – religieus, levensbeschouwelijk. Dit soort verhalen dienen geestelijk verzorgers aan te bieden, om daarmee ook de onzekerheidstolerantie te versterken. Verder kijken dan het eigen erf brengt onzekerheid met zich mee, maar een verhaal dat richting, verband en grond biedt, helpt om daarmee te leven. Het is daarom niet voor niets dat geestelijke verzorging een cruciaal beroep is.

Dit nummer biedt een breed spectrum van bijdragen die helpen om dat transcendente verhaal te voeden en de onzekerheidstolerantie te trainen.

Sjaak Körver, hoofdredacteur
E-mail: tgvhooftredacteur@vgvz.nl